

Bruksela, dnia 5.4.2017 r.
COM(2017) 160 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**Trzecie roczne sprawozdanie dotyczące wdrażania części IV umowy ustanawiającej
stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony,
a Ameryką Środkową, z drugiej strony**

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Trzecie roczne sprawozdanie dotyczące wdrażania części IV umowy ustanawiającej stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony

1. Wprowadzenie

Rok 2016 był trzecim rokiem wdrażania filaru handlowego (część IV) umowy ustanawiającej stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony (zwaną dalej „umową”)¹. Zgodnie z art. 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 20/2013 z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie wprowadzenia w życie dwustronnej klauzuli ochronnej i mechanizmu stabilizacyjnego dotyczącego bananów, zawartych w Umowie ustanawiającej stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony² (zwanego dalej „rozporządzeniem”) Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie roczne sprawozdanie. Niniejsze sprawozdanie stanowi odpowiedź na ten wymóg.

2. OCENA OGÓLNA: ZMIANY W HANDLU

2.1. Metodyka

Zgodnie z metodyką przyjętą w poprzednich sprawozdaniach z wdrażania umowy³ przywóz do UE oblicza się na podstawie danych Eurostatu pobranych w październiku 2016 r., a wywóz z UE do Ameryki Środkowej – w oparciu o statystyki państw Ameryki Środkowej. Ze względu na fakt, że statystyki państw Ameryki Środkowej są wyrażone w dolarach amerykańskich, przeliczono je na euro przy zastosowaniu rocznego kursu wymiany używanego przez Eurostat⁴.

Istnieje oczywiście wiele czynników, które powodują wahania przepływów handlowych i których nie można przypisać wyłącznie istnieniu umowy ani osiągniętemu stopniowi zaawansowania jej wdrażania.

2.2. Zmiany w ogólnych przepływach handlowych z państwami Ameryki Środkowej (towary)

Zgodnie ze statystykami przedstawionymi przez Sekretariat ds. Środkowoamerykańskiej Integracji Gospodarczej (SIECA) przepływy handlowe między państwami Ameryki Środkowej a resztą świata spadły w latach 2014–2015 o 6 %. Z kolei przepływy handlowe między UE a resztą świata w tym samym okresie wzrosły o 3,6 % (Eurostat). W kontekście tego ogólnego wzorca dwustronny handel między UE a Ameryką Środkową okazał się stosunkowo odporny: łączne przepływy handlowe między tymi dwoma regionami zmalały tylko nieznacznie (o 0,7 %) do 10,5 mld EUR. Bilans handlowy UE z Ameryką Środkową w 2015 r. wskazywał

¹ Dz.U. L 346 z 15.12.2012, s. 3.

² Dz.U. L 17 z 19.1.2013, s. 13.

³ COM(2016) 73 final.

⁴ Średnie kursy wymiany EUR/USD wynosiły: 1,3281 w 2013 r., 1,3285 w 2014 r. i 1,1095 w 2015 r.

dotądnie saldo na poziomie 162 mln EUR (rok wcześniej wskazywał deficyt w wysokości 853 mln EUR).

Przepływy handlowe między UE a państwami Ameryki Środkowej oraz ich wzrost w ciągu roku
(w mln EUR – 2015 r.)

Państwo	Wywóz z UE ^(*)		Przywóz do UE ^(**)		Przepływy łącznie	
	Wartość	%	Wartość	%	Wartość	%
Kostaryka	1 312	23,1 %	2 250	-40,4 %	3 562	-35 %
Gwatemala	1 194	22,3 %	865	25 %	2 059	23,3 %
Honduras	592	29,1 %	1 015	20,5 %	1 606	24 %
Nikaragua	379	54,2 %	326	14,5 %	705	32 %
Panama	1 278	8,2 %	555	26,1 %	1 833	13 %
Salwador	603	29,8 %	195	5,5 %	798	23 %
OGÓŁEM	5 358	22 %	5 196	-16,8 %	10 526	-0,7 %

* Dane dotyczące wywozu na podstawie statystyk przedstawionych przez każde państwo w regionie.

** Dane dotyczące przywozu na podstawie danych Eurostatu.

Źródło: Eurostat i SIECA.

W 2015 r. zaobserwowano ogólny wzrost wywozu z UE do państw Ameryki Środkowej o 22 % według regionalnych statystyk państw Ameryki Środkowej oraz spadek wartości przywozu do UE z państw Ameryki Środkowej o 16,8 %. Należy jednak odnotować ogólne pozytywne tendencje w zakresie przepływów handlowych między UE a każdym poszczególnym państwem Ameryki Środkowej, z wyjątkiem Kostaryki, w której przypadku odnotowano spadek handlu z 3,77 mld EUR do 2,25 mld EUR wynikający z faktu, że wywóz urządzeń biurowych i telekomunikacyjnych prowadzony przez duże międzynarodowe przedsiębiorstwo z sektora ICT w tym państwie praktycznie przestał istnieć.

Drugi rok z rzędu przeniesienie działalności do Azji Południowo-Wschodniej przez uprzednio głównego kostarykańskiego eksportera komponentów informatycznych wywarło znaczny negatywny wpływ na całkowitą wartość wywozu z Kostaryki do UE. Przywóz urządzeń biurowych i telekomunikacyjnych do UE z Kostaryki zmalał o niemal 94 % w 2015 r. Łączny wywóz sprzętu informatycznego zmniejszył się z 2 372 mln EUR w 2013 r. do jedynie 147 mln EUR w 2015 r.

	2013	2014	2015	2013–2015 Zmiana w %
Urządzenia biurowe i telekomunikacyjne	2 372	1 925	147	-93,8 %

Podział przywozu do UE z Ameryki Środkowej i jego roczne zmiany (w mln EUR)

Źródło: Eurostat i Dyrekcja Generalna ds. Handlu (DG ds. Handlu).

Zasadniczo w trzecim roku wdrażania umowy, nie licząc znacznego spadku wywozu komponentów informatycznych z Kostaryki, odnotowano wzrost wywozu z UE i przywozu do UE w odniesieniu do sześciu państw w regionie wynoszący ponad 20 % w przypadku 8 na 12 możliwych kombinacji wywóz/przywóz. Znajduje to odzwierciedlenie we wzroście łącznych przepływów handlowych o ponad 20 % w przypadku 4 na 6 państw (oraz o ponad 10 % w przypadku piątego państwa). Wynik dla Kostaryki nadal stanowił wartość odstającą w 2016 r. z powodu konkretnych przyczyn wewnętrznych, które najprawdopodobniej nie powtórzą się w kolejnych latach.

Wywóz z Ameryki Środkowej do UE w dalszym ciągu koncentruje się na szeregu najważniejszych produktów eksportowych, mimo że, według SIECA⁵, liczba produktów wywożonych do UE wzrosła w 2015 r. o 5,3 % w porównaniu z rokiem poprzednim. Obecnie wywożonych jest 1 615 produktów (6-cyfrowe pozycje taryfowe CA HS).

W 2015 r. główne sektory przywozu z państw Ameryki Środkowej (według sekcji HS) stanowiły następujące produkty: produkty pochodzenia roślinnego (51 %); artykuły spożywcze, napoje i tytoń (11,1 %); przyrządy optyczne i fotograficzne (8,1 %). Główne sektory wywozu z UE do regionu były następujące: maszyny i urządzenia (23,8 %), produkty przemysłu chemicznego lub przemysłów pokrewnych (22,6 %), urządzenia transportowe (14,3 %).

W 2015 r. głównym miejscem przeznaczenia **wywozu z UE do Ameryki Środkowej** była Kostaryka (25 %), a w dalszej kolejności – Panama i Gwatemala (odpowiednio 24 % i 22 %). W 2015 r. najczęściej wywożonymi produktami były produkty farmaceutyczne (11 % wywozu z UE), a w dalszej kolejności – pojazdy silnikowe (7 %) i artykuły ze stali (5 %).

Jednocześnie w 2015 r. odnotowano znaczny wzrost wywozu z Ameryki Środkowej następujących produktów⁶:

- **przyrządów optycznych i fotograficznych (HS90)** – przywóz do UE wzrósł o 46 % (z 284,8 mln EUR do 417 mln EUR);
- **wyrobów medycznych** – przywóz do UE wzrósł o 32 % (z 194 mln EUR do 257 mln EUR);
- **kawy** – przywóz wzrósł o 33 % (z 702 mln EUR do 935 mln EUR). Region zdołał przezwyciężyć straty spowodowane epidemią rdzy kawy, która w 2014 r. miała duży wpływ na produkcję kawy w Ameryce Środkowej i wywóz kawy z tego regionu.

Gwatemala zwiększyła wywóz do UE z 691 mln EUR w 2014 r. do 865 mln EUR w 2015 r. Wśród wywożonych towarów, w których przypadku odnotowano znaczny wzrost, znajdują się: owoce i orzechy jadalne (HS08) – wzrost do 70 mln EUR (o ponad 130 %), rudy minerałów

⁵ Sistema de Integración Económica de Centroamérica.

⁶ Źródło: Eurostat / DG ds. Handlu.

(HS26) – wzrost do 69,2 mln EUR (o 168 %) oraz warzywa jadalne (HS07) – do 50,3 mln EUR (o 30 %).

W ujęciu procentowym największy wzrost przepływów handlowych odnotowała Nikaragua (32 % w 2015 r.). Dynamizm ten charakteryzuje się dużym wzrostem zarówno wywozu z UE do tego kraju (o 54 %), jak i przywozu do UE, który wzrósł o 14,5 % z 285 mln EUR do 326,5 mln EUR. Wzrost wywozu z UE do Nikaragui był szczególnie intensywny w przypadku następujących pozycji: maszyny elektryczne (HS85) – wzrost o 141 % do 87 mln EUR, znaczki i książki drukowane (HS49) – wzrost o 202 % do 11 mln EUR oraz kauczuk (HS40) – wzrost o 63 %. Podobnie znaczny wzrost odnotowano w przywozie z Nikaragui, w szczególności w przypadku następujących pozycji: owoce i orzechy jadalne (HS08) – wzrost przywozu do 6,5 mln EUR, kawa – do 94 mln EUR (o 47 %) oraz nasiona oleiste (HS12) z 25 mln EUR do 35 mln EUR (o 29 %).

Znaczny wzrost odnotowano również w przypadku przepływów handlowych między Hondurasem a UE. Wywóz z UE wzrósł głównie w przypadku następujących pozycji: maszyny elektryczne (HS85) – wzrost o 88 % do 132 mln EUR, produkty farmaceutyczne (HS30) – wzrost o 154 %, oraz produkty chemiczne (HS38) – o 98 %. Całkowity przywóz do UE wzrósł z 841 mln EUR w 2014 r. do 1,01 mld EUR w roku kolejnym. Wśród tradycyjnych produktów, w przypadku których odnotowano największy wzrost, znalazły się: kawa (HS09) – wzrost z 447,3 mln EUR do 607,5 mln EUR (o 36 %), tytoń (HS24) – wzrost o 56 % oraz warzywa jadalne (HS07) – wzrost z 11,6 mln EUR do 19,3 mln EUR (o 66 %)⁷.

Przywóz do UE z Panamy wzrósł o 27 %, dzięki wzrostowi odnotowanemu w przypadku takich pozycji jak: opony (HS4011) – wzrost do 62,4 mln EUR (o 72 %), pasza dla zwierząt (HS23) – wzrost do 7,6 mln EUR (o 123 %) lub – w przypadku istotniejszych transakcji w przemyśle żegludowym – statki i łodzie (HS89) – niemal dwukrotny wzrost do 201 mln EUR. Odnotowano również wzrost o 66 % w przypadku wywozu kawy (HS09), która nie jest towarem tradycyjnie wywożonym z Panamy do UE.

Znaczne pozytywne zmiany odnotowano również w przypadku wywozu z UE do Kostaryki (wzrost o 23 %) i Salwadoru (wzrost o 30 %). W Kostaryce szczególny dynamizm odnotowano w przypadku następujących pozycji: produkty farmaceutyczne (HS30) – wzrost o 21 %, pojazdy (HS87) – wzrost o 79 % oraz produkty chemiczne (HS38) – o 38 %. W przypadku Salwadoru w szczególności należy odnotować wzrost w przypadku następujących pozycji: maszyny mechaniczne (HS84) – o 53 %, maszyny elektryczne (HS85) – o 75 % oraz wyroby medyczne (HS90) – 60 %.

2.3. Stosowanie preferencji taryfowych na mocy umowy

Stosowanie preferencji taryfowych przyznanych na mocy umowy można oszacować, oceniając część przepływów handlowych, które odbywają się w ramach umowy. Wymaga to szczegółowych danych dotyczących odprawy celnej. Państwa Ameryki Środkowej poinformowały UE, że bazy danych zarządzane przez ich organy celne obecnie nie są przystosowane do regularnej wymiany szczegółowych danych statystycznych na potrzeby

⁷ Źródło: Eurostat.

analizowania preferencji taryfowych; wyjątek stanowi Kostaryka, która przekazała UE takie dane.

Z kostarykańskich danych statystycznych za 2015 r. wynika, że 16,6 % całkowitego wywozu z UE do Kostaryki odbyło się w ramach korzyści wynikających z umowy, a dodatkowo 13,2 % pozycji taryfowych zostało w pełni objętych liberalizacją. Jeżeli chodzi o przywóz do UE z państw Ameryki Środkowej, 53 % tego przepływu (pod względem wartości) odbywa się w ramach umowy.

2.4. Korzystanie z kontyngentów taryfowych

W umowie przewidziano kontyngenty taryfowe, które polegają na przyznaniu drugiej stronie preferencyjnego traktowania taryfowego do progu ilościowego danego kontyngentu. Powyżej tego progu przywóz podlega stawce należności celnej stosowanej względem kraju najbardziej uprzywilejowanego (KNU).

W umowie ustanawiającej stowarzyszenie przyznaje się **osiem kontyngentów taryfowych państwom Ameryki Środkowej** w odniesieniu do produktów, które przed wejściem w życie umowy nie korzystały z preferencyjnego dostępu do rynku UE. W 2015 r. państwa Ameryki Środkowej skorzystały z dostępnych kontyngentów taryfowych na produkty pochodzące z Ameryki Środkowej tylko w odniesieniu do dwóch kategorii (cukru trzcinowego i rumu).

Pochodzenie	Produkty	Jednostka	Wielkość kontyngentu	Przywóz do UE	Poziom wykorzystania
Ameryka Środkowa	Czosnek	tona	550	0	0 %
	Ryż		22 000	0	0 %
	Mięso wołowe		10 450	0	0 %
	Grzyby		275	0	0 %
	Skrobia z manioku		5 000	0	0 %
	Kukurydza cukrowa		1 680	0	0 %
Państwa Ameryki Środkowej z wyjątkiem Panamy	Cukier		159 000	158 993	100 %
	Rum w pojemniku >2 l	litr czystego alkoholu	7 600	2 187	28,8 %

Kontyngenty taryfowe przyznane przez UE państwom Ameryki Środkowej – wykorzystanie w 2015 r.

Oprócz kontyngentów taryfowych UE przyznała państwom Ameryki Środkowej także odstępstwo od reguł pochodzenia w ramach określonych kontyngentów dla 118 pozycji taryfowych. W drugim roku stosowania umowy (2015 r.) przywóz w ramach tych kontyngentów nadal utrzymuje się na bardzo niskim poziomie. Wśród towarów objętych

preferencyjnym traktowaniem znalazły się: filety „loins” z tuńczyka (kontyngent dla Ameryki Środkowej) – poziom wykorzystania 18 %, majtki i figi z Kostaryki – 27 %, biustonosze z Kostaryki – poziom wykorzystania 100 % oraz rajstopy z Salwadoru – 14 %.

Państwa Ameryki Środkowej przyznały UE kontyngenty taryfowe na cztery określone produkty. Choć eksporterzy z UE skorzystali z możliwości oferowanych w ramach tychże kontyngentów taryfowych w 2015 r., nadal istnieje jednak możliwość wzrostu, biorąc pod uwagę fakt, że obecne poziomy wykorzystania utrzymują się w najlepszym razie na poziomie poniżej 50 %.

Produkty	Kontyngenty (tony)	Roczny wzrost	Wielkość (tony)	Poziom wykorzystania
Szynki wędzone	990	45	260	26 %
Mleko w proszku	1 240	95	148	14 % ⁸
Sery	2 345	150	155	44 % ⁹
Przetworzone mięso ze świń	990	45	51	4,9 %

Kontyngenty taryfowe przyznane przez państwa Ameryki Środkowej UE – wykorzystanie w 2015 r.

2.5. Handel usługami

W czasie sporządzania niniejszego sprawozdania dane dotyczące handlu usługami w 2015 r. nie były dostępne (opóźnienie w przedstawianiu danych dotyczących towarów jest powszechnie znane), dlatego też przeanalizowane zostaną dane liczbowe za rok 2014. Wyniosły one 5,9 mld EUR (co w porównaniu z 2013 r. oznacza spadek o 3 %). W 2014 r. Panama nadal była głównym partnerem handlowym w sektorze usług (53 % całkowitych przepływów handlowych), a na kolejnych miejscach uplasowały się Kostaryka (21 %) i Gwatemala (13 %).

Państwo	2013			2014			%
	Uznanie	Obciążenie	Ogółem	Uznanie	Obciążenie	Ogółem	
Kostaryka	631,3	499,3	1 130,6	678,1	563,2	1 241,3	10 %
Salwador	224,8	90,1	314,9	231,7	83,4	315,1	0 %
Gwatemala	874,9	202,5	1 077,4	535,2	225,8	761,0	-29 %
Honduras	195,0	187,4	382,4	160,3	89,6	249,9	-35 %
Nikaragua	204,7	48,7	253,4	153,7	91,1	244,8	-3 %
Panama	1 456,4	1 580,1	3 036,5	1 525,4	1 644,4	3 169,8	4 %
Ogółem	3 587,1	2 608,1	6 195,2	3 284,4	2 697,5	5 981,9	-3 %

Handel usługami między państwami Ameryki Środkowej a UE w 2014 r. (w mln EUR)

⁸ Średni udział na podstawie danych dostępnych dla poszczególnych państw Ameryki Środkowej.

Honduras i Nikaragua – których całkowite przepływy wynosiły poniżej 300 mln EUR w każdym z tych państw – odnotowały bardzo duże różnice (w ujęciu procentowym) wyników handlowych w latach 2013 i 2014, a mianowicie drastyczny spadek obciążeń (-52 %) w przypadku Hondurasu i niemal dwukrotny wzrost tego samego wskaźnika w przypadku Nikaragui (87 %).

W przypadku większych rynków, jakimi są Panama, Kostaryka i Gwatemala, wahania były bardziej umiarkowane (zasadniczo poniżej 10 %), podobnie jak w przypadku Salwadoru.

3. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW WDRAŻAJĄCYCH

3.1. Podkomitet ds. Barrier Technicznych w Handlu (TBT)

W drodze wideokonferencji, która odbyła się w dniu 2 czerwca 2016 r., Podkomitet ds. Barrier Technicznych w Handlu dokonał przeglądu następujących kwestii:

- UE podniosła konkretne obawy związane z handlem dotyczące uciążliwych procesów rejestracji, które są wymagane, aby wprowadzić produkty do obrotu w Ameryce Środkowej, a także kwestię braku postępów w kierunku opracowania wewnętrznych procesów harmonizacji technicznej;
- UE przedstawiła konkretną obawę związaną z handlem dotyczącą wprowadzenia przez Panamę przepisów technicznych (w zakresie lodów, soków owocowych i napojów alkoholowych);
- UE wyraziła również obawę dotyczącą „świadectw swobodnej sprzedaży” wymaganych w Gwatemali.

Ponadto państwa Ameryki Środkowej zachęcono do poczynienia dalszych postępów w pracach nad skutecznym wdrożeniem szeregu regionalnych regulacji technicznych, które są gotowe do przyjęcia w celu zapewnienia monitorowania wdrażania art. 305 umowy oraz osiągnięcia dalszej regionalnej integracji gospodarczej.

3.2. Rada ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju

W dniach 14–16 czerwca 2016 r. odbyły się spotkania instytucji UE i państw Ameryki Środkowej odpowiedzialnych za monitorowanie wdrażania przepisów umowy dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju (zob. sekcja 4 poniżej).

3.3. Podkomitet ds. Własności Intelektualnej

W dniu 15 czerwca 2016 r. odbyło się trzecie posiedzenie Podkomitetu ds. Własności Intelektualnej, podczas którego dokonano przeglądu w szczególności następujących kwestii:

- ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej w państwach Ameryki Środkowej, a zwłaszcza oznaczeń geograficznych, oraz sposobów optymalizacji procedur rejestracji;

- możliwych działań mających na celu zapewnienie środowiska sprzyjającego potencjalnemu transferowi technologii (zasadniczo będących w posiadaniu podmiotów prywatnych).

W odniesieniu do oznaczeń geograficznych UE wyraziła obawy odnośnie do toczącego się w Gwatemali procesu sądowego dotyczącego oznaczeń „Parmigiano Reggiano” i „Prosciutto di Parma” oraz lokalnego znaku towarowego „Parma”, a także publikacji przez Honduras wykazu domniemanych terminów rodzajowych, z których część wzbudza wątpliwości co do ich możliwego konfliktu z oznaczeniami geograficznymi UE chronionymi umową.

Posiedzenie to stanowiło również okazję do wymiany poglądów w kwestii możliwych uzgodnień roboczych mających na celu ułatwienie aktualizacji wykazu chronionych oznaczeń geograficznych.

3.4. Podkomitet ds. Kwestii Sanitarnych i Fitosanitarnych

Na trzecim posiedzeniu tego podkomitetu, które odbyło się w dniach 14–15 czerwca 2016 r., UE podkreśliła następujące kwestie:

- znaczenie dopełnienia przez państwa Ameryki Środkowej procedur ustanowionych umową ustanawiającą stowarzyszenie w celu zapewnienia, aby wnioski o zapewnienie dostępu do rynku były rozpatrywane terminowo i w przejrzysty sposób, co obejmuje zatwierdzenie wykazów przedsiębiorstw i weryfikacji;
- znaczenie zgodności z normami, wytycznymi i zaleceniami opracowanymi przez międzynarodowe organizacje normalizacyjne;
- konieczność przedstawienia informacji naukowych na poparcie ustawodawstwa oraz wymogów dotyczących przywozu, które różnią się od norm międzynarodowych;
- konieczność kontynuowania przez państwa Ameryki Środkowej procesu wdrażania przepisów dotyczących regionalnej integracji gospodarczej, która ułatwi utrzymywanie stosunków handlowych.

3.5. Podkomitet ds. Cel, Ułatwień w Handlu i Reguł Pochodzenia

Na posiedzeniu tego podkomitetu, które odbyło się w dniach 13 i 14 czerwca 2016 r., omówiono następujące kwestie:

- spełnienie przez państwa Ameryki Środkowej podjętych zobowiązań dotyczących integracji regionalnej w tym obszarze; oraz
- sporządzenie dwóch not wyjaśniających dotyczących reguł pochodzenia w celu rozwiązania problemów praktycznych napotykanych przez państwa Ameryki Środkowej.

Strony dążyły do wypracowania porozumienia w sprawie wspólnej interpretacji określonych aspektów załącznika II za pośrednictwem not wyjaśniających dotyczących wypełniania

świadczeń przewozowych EUR.1 i odpowiedniego podejścia błędów lub mniej istotnych pomyłek.

Ponadto strony zgodziły się zaktualizować system klasyfikacji przed wejściem w życie najnowszej wersji nomenklatury Systemu Zharmonizowanego Światowej Organizacji Celnej (HS 2012). Ostateczny wykaz zostanie przyjęty przez Radę Stowarzyszenia w drodze procedury pisemnej.

Ponadto państwa Ameryki Środkowej zwróciły się z wnioskiem o rozszerzenie możliwości kumulowania tuńczyka pochodzącego z Meksyku i Chile. UE zgodziła się zbadać tę kwestię, z zastrzeżeniem niezbędnej współpracy pomiędzy tymi państwami.

3.6. Podkomitet ds. Dostępu Towarów do Rynku

Podczas posiedzenia tego podkomitetu, które odbyło się w dniu 13 czerwca 2016 r., strony dokonały przeglądu zobowiązań podjętych w trakcie poprzednich posiedzeń i omówiły kwestie będące przedmiotem zainteresowania UE, a zwłaszcza:

- zobowiązanie Kostaryki do dokonania przeglądu swojego systemu akcyzowego w odniesieniu do piw;
- zobowiązanie Kostaryki do wyeliminowania dyskryminacji podatkowej w zakresie napojów spirytusowych od dnia 1 października 2017 r. (jak określono w umowie);
- opłatę pobieraną przez Nikaragwę za skanowanie towarów na przejściach granicznych;
- system pozwoleń na przywóz cebuli obowiązujący w Hondurasie.

UE i państwa Ameryki Środkowej zgodziły się również, że dostęp do wiarygodnych, aktualnych i szczegółowych statystyk ma zasadnicze znaczenie dla polityki handlowej, i zobowiązały się do dalszej wymiany danych statystycznych na szczeblu regionalnym.

3.7. Posiedzenie *ad hoc* w sprawie zamówień publicznych

Strony zgodziły się utworzyć tymczasową techniczną grupę roboczą *ad hoc* ds. zamówień publicznych, której pierwsze posiedzenie odbyło się w dniu 16 czerwca 2016 r. Choć w umowie nie ustanowiono podkomitetu do spraw tego zagadnienia, stało się jasne, że kwestię zamówień publicznych należy rozważyć w kontekście umowy. Strony wymieniły się informacjami na temat przepisów obowiązujących w poszczególnych państwach Ameryki Środkowej i ich zgodności z postanowieniami umowy. UE zwróciła uwagę w szczególności na przyjęte ostatnio przez władze Panamy praktyki, które wymagają zmiany w świetle umowy. W związku z trwającym przeglądem przepisów prawa panamskiego dotyczących zamówień publicznych UE nalegała, aby Panama wprowadziła niezbędne zmiany w swoich przepisach.

3.8. Komitet Stowarzyszenia

Podczas trzeciego posiedzenia Komitetu Stowarzyszenia, które odbyło się dnia 23 czerwca 2016 r., dokonano przeglądu prac przeprowadzonych w poszczególnych podkomitetach i omówiono inne kwestie związane z handlem.

UE wyjaśniła znaczenie pełnej ochrony oznaczeń geograficznych w Ameryce Środkowej i wyraziła niepokój związany z ostatnimi praktykami stosowanymi w Gwatemali i Hondurasie. Ponadto UE przypominała zobowiązania podjęte przez państwa Ameryki Środkowej do dołożenia wszelkich starań w celu wdrożenia norm uzgodnionych na forum międzynarodowym między innymi w zakresie: usług finansowych, przeciwdziałania praniu pieniędzy, finansowania terroryzmu oraz uchylania się od opodatkowania. UE przedstawiła swoje inicjatywy dotyczące opodatkowania osób prawnych (wykazu paneuropejskiego, BEPS) i zachęciła państwa Ameryki Środkowej do współpracy w tych kwestiach.

UE nalegała również, aby Kostaryka wyeliminowała dyskryminację podatkową obecnie stosowaną w odniesieniu do piw, jak uzgodniono we wspólnej deklaracji, oraz wezwała Panamę do przestrzegania rozdziału umowy dotyczącego zamówień publicznych.

Jeżeli chodzi o regionalną integrację gospodarczą, państwa Ameryki Środkowej wyjaśniły, że wypełnienie zobowiązań podjętych wobec UE było bardzo ściśle monitorowane przez środkowoamerykańskich ministrów handlu na posiedzeniach COMIECO w ramach SIECA. UE podkreślała znaczenie jak najszybszego wdrożenia określonych przepisów technicznych.

Jeżeli chodzi o zmiany umowy w wyniku przystąpienia Chorwacji do UE, strony uznały, że pomimo pewnych postępów nadal istnieje luka między podejściami w zakresie metodyki służącej do oceny możliwego odszkodowania w związku z przystąpieniem Chorwacji do UE. UE nalegała, aby państwa Ameryki Środkowej przyjęły konstruktywne podejście, szczególnie mając na uwadze, że UE zakończyła już rozmowy ze wszystkimi pozostałymi partnerami UE w Ameryce Łacińskiej, w wyniku których wypracowano rozwiązania zadowolające obie strony. Strony zgodziły się na dalsze prowadzenie dialogu w celu niezwłocznego osiągnięcia porozumienia.

4. REALIZACJA ZOBOWIĄZAŃ W ZAKRESIE HANDLU I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

4.1. Aspekty instytucjonalne

Trzecie posiedzenie Rady ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju odbyło się w Hondurasie w dniach 15–16 czerwca 2016 r.

Rada wymieniła informacje na temat kwestii zatrudnienia i ochrony środowiska, w tym na temat takich zagadnień jak: dialog społeczny, niedyskryminacja, odpowiedzialne łańcuchy wartości, gospodarka o obiegu zamkniętym oraz handel dziką fauną i florą. UE zwróciła uwagę na komunikat „Handel z korzyścią dla wszystkich”, którego program wartości ma szczególne znaczenie dla Rady ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju.

Posiedzenie forum dialogu ze społeczeństwem obywatelskim – z udziałem przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego z UE i Ameryki Środkowej – odbyło się w dniu 17 czerwca 2016 r. W posiedzeniu udział wzięli przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego ze wszystkich państw Ameryki Środkowej, z wyjątkiem Panamy, oraz z UE. Odbyły się również warsztaty poświęcone handlowym systemom i praktykom na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz posiedzenie członków grupy doradczej z obu regionów. Przedstawiciele społeczeństwa

obywatelskiego przedstawili wspólną deklarację Radzie, która zobowiązała się do udzielenia odpowiedzi na tę deklarację na późniejszym etapie. Więcej informacji można znaleźć pod adresem: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-3rd-eu-central-america>

4.2 Wdrażanie konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP)

Podczas posiedzenia Rady ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju strony poinformowały o postępach w realizacji konwencji MOP oraz o ostatnich zmianach legislacyjnych. Salwador i Gwatemala odpowiedziały na kwestie podniesione przez UE w odniesieniu do konwencji MOP dotyczącej wolności zrzeszania się, które to kwestie omówiono tydzień wcześniej w ramach Międzynarodowej Konferencji Pracy odpowiednio jako ważną sprawę oraz bardzo ważną i pilną sprawę.

Odnotowano, że kwestię wdrożenia przez Salwador i Gwatemalę konwencji nr 87 dotyczącej wolności związkowej i ochrony praw związkowych w związku z przypadkami użycia przemocy oraz zabójstw przedstawicieli pracowników omówiono w ramach mechanizmów nadzorczych MOP w czerwcu 2016 r. UE nadal będzie monitorować sytuację i propagować współpracę z MOP w tym zakresie.

4.3. Wdrażanie wielostronnych umów środowiskowych

Na posiedzeniu Rady strony wymieniły również poglądy w kwestiach ochrony środowiska; Kostaryka opisała m.in. swoją strategię wykorzystania ambitnych celów w zakresie gospodarki niskoemisyjnej do stymulowania innowacji w sektorach produkcyjnych, takich jak sektor kawy i zwierząt gospodarskich. UE zasygnalizowała zmiany, w tym pakiet dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym oraz plan działania dotyczący handlu dziką fauną i florą.

Strony z Ameryki Środkowej i UE odnotowały, że w odniesieniu do szeregu kwestii podjęły współpracę w ramach Konferencji Stron Konwencji CITES, która odbyła się we wrześniu 2016 r., czego przykładem może być poparcie przez UE wniosku Gwatemali i trzech innych członków CITES dotyczącego regulacji handlu drewnem ze wszystkich gatunków *Dalbergia* (palisander).

4.4. Opracowanie pozytywnego programu w zakresie handlu i zrównoważonego rozwoju

Kontynuowano dyskusje na temat opracowania pozytywnego programu, przy czym wyrażono pewne rozbieżne opinie na temat głównego przedmiotu tego rodzaju działań. Wniosek dotyczący zorganizowania na początku 2017 r. wydarzenia poświęconego odpowiedzialnym globalnym łańcuchom wartości zyskał ogólne poparcie.

5. WDRÓŻENIE ROZPORZĄDZENIA (MECHANIZM STABILIZACYJNY DOTYCZĄCY BANANÓW)

W umowie przewidziano preferencyjną stawkę celną w odniesieniu do bananów w przypadku każdego państwa Ameryki Środkowej w ramach pozycji 0803.00.19 (banany świeże) od dnia wejścia w życie umowy do roku 2020 (stawkę wskazano w tabeli przedstawiającej obniżone należności celne w podziale na lata i państwa). Tego rodzaju specjalne traktowanie opiera się na klauzuli stabilizacyjnej, w ramach której została określona roczna wielkość progowa w

odniesieniu do przywozu z państw Ameryki Środkowej w okresie przejściowym.

Jeżeli w wyniku zmniejszenia należności celnych banany przywożone będą w takich ilościach, że spowoduje to powstanie poważnej szkody lub groźby poważnej szkody dla unijnego sektora bananów, w rozporządzeniu ustanowiono odpowiednie procedury, aby zapobiec powstaniu poważnej szkody dla tego sektora. Komisja monitoruje ewolucję danych dotyczących przywozu bananów z państw Ameryki Środkowej (zgodnie z art. 3 i 13 rozporządzenia), aby ocenić, czy spełniane są warunki określone w rozporządzeniu dotyczące wszczęcia dochodzenia w sprawie środków ochronnych lub wprowadzenia uprzednich środków nadzoru.

Chociaż w 2015 r. ilości bananów przywożonych z Gwatemali przekroczyły ustaloną dla nich wartość progową o 27 %, Komisja nie wszczęła – ani nie otrzymała wniosku o wszczęcie – żadnego dochodzenia w sprawie środków ochronnych ani też nie wprowadziła uprzednich środków nadzoru. Uznano, że przywóz ten nie zagraża unijnemu sektorowi bananów. Jednocześnie wartości uzyskane przez pozostałe państwa Ameryki Środkowej nie zbliżyły się do wartości progowych ustalonych w ramach mechanizmu stabilizacyjnego. W praktyce na koniec 2015 r. ogólna całkowita wielkość objęta preferencyjnym traktowaniem w Ameryce Środkowej stanowiła jedynie 65 % ustalonego progę.

Państwo	Wykorzystana wielkość	Wartość progowa	%
GWATEMALA	79 068 834	62 500 000	127
HONDURAS	4 440 601	62 500 000	7
NIKARAGUA	8 389 294	12 500 000	67
PANAMA	207 829 771	468 750 000	44
KOSTARYKA	927 260 997	1 281 250 000	72
SALWADOR	0	2 500 000	0
OGÓLEM	1 226 989 497	1 890 000 000	65

Przywóz bananów w 2015 r. w ramach mechanizmu stabilizacyjnego (w kg)

6. PODSUMOWANIE

Po trzech latach od wejścia w życie umowy proces jej wdrażania przebiega stabilnie, a ramy instytucjonalne określone w umowie funkcjonują prawidłowo.

Pomimo negatywnych światowych tendencji w zakresie środowiska gospodarczego przepływy handlowe między UE a Ameryką Środkową okazały się stosunkowo dynamiczne. Przeniesienie działalności przez głównego regionalnego eksportera (komponentów informatycznych) z Ameryki Środkowej nadal wywołuje – podobnie jak w 2014 r. – poważne negatywne skutki, mimo że w przypadku pozostałego wywozu z Ameryki Środkowej do UE odnotowano wzrost średnio o 13,8 % w 2015 r., z zauważalnym wkładem w naprawę sytuacji pod względem wywozu ze strony sektora kawy, której wywóz wzrósł o 34 % w porównaniu z rokiem poprzednim. Tempo wzrostu wywozu z UE do Ameryki Środkowej było podobne i w 2015 r. wyniosło aż 22 %.

Pomimo tego stałego wzrostu poziom wykorzystania istniejących preferencji taryfowych utrzymuje się na stosunkowo niskim poziomie w przypadku wywozu z UE do Ameryki Środkowej, lecz w przypadku przywozu z Ameryki Środkowej do UE sytuacja pod tym względem jest zauważalnie lepsza. Możliwe, że konieczne będzie podjęcie dalszych wysiłków na rzecz poprawy komunikacji w UE, aby zwiększyć wiedzę o korzyściach, jakie może przynieść umowa eksporterom z UE. Komisja jest nadal zaangażowana w działania mające na celu podnoszenie świadomości podmiotów gospodarczych w zakresie możliwości, jakie zapewnia umowa. Istotne byłoby również podjęcie działań przez państwa członkowskie.

Ponieważ kontyngenty taryfowe pozostają w dużej mierze niedostatecznie wykorzystane, nadal istnieją wyraźne możliwości dalszego rozwoju stosunków handlowych przez podmioty gospodarcze.

Jeżeli chodzi o mechanizm stabilizacyjny w sektorze bananów, całkowity przywóz z państw Ameryki Środkowej utrzymywał się ogólnie na stabilnym poziomie oraz znacznie poniżej skumulowanych wartości progowych. Chociaż ilość bananów przywożonych z Gwatemali przekroczyła wartość progową, uznano, że nie ma potrzeby rozważać wprowadzenia zawieszenia preferencyjnych należności celnych, ponieważ uznano, że nie doszło do destabilizacji rynku UE.

Jeżeli chodzi o handel usługami, w 2014 r. odnotowano nieznaczny spadek wartości przepływów między obydwoma regionami do 5,9 mld EUR. Panama, Kostaryka i Gwatemala pozostają najważniejszymi partnerami handlowymi w tym obszarze gospodarczym. Cykle handlowe są jednak nadal zbyt ograniczone, aby można było ocenić wpływ umowy na przepływy handlowe w usługach.

Z punktu widzenia UE priorytetem będzie dalsze utrzymanie i zwiększenie pozytywnej współpracy ustanowionej z państwami Ameryki Środkowej w dążeniach do osiągnięcia wspólnego celu, jakim jest prawidłowe wdrożenie umowy przez wszystkie odpowiednie podmioty. Pozwoli to podmiotom gospodarczym, konsumentom i społeczeństwu obywatelskiemu z obu regionów na pełne korzystanie z możliwości, które oferuje ta umowa, i bazowanie na nich w celu dalszego umacniania korzystnej dla obu stron relacji.

Do prawidłowego wdrożenia umowy konieczne jest prawidłowe funkcjonowanie instytucji powołanych na mocy umowy. Instytucje te stanowią forum umożliwiające prowadzenie dyskusji i wypracowanie rozwiązań możliwych do zaakceptowania przez wszystkie strony w zakresie szeregu kwestii, począwszy od przestrzegania zobowiązań podjętych w ramach poszczególnych tytułów umowy (takich jak handel i zrównoważony rozwój, zamówienia publiczne i in.), aż po kwestie związane z dostępem do rynku, a także służą ogólną pomocą w eliminacji wyzwań związanych z wdrażaniem umowy w zorganizowany i wspólnie uzgodniony sposób.

W tym względzie w ramach niedawnych działań skoncentrowano się na kwestiach zatrudnienia i norm środowiskowych, przyjmując szerszą perspektywę uwzględniającą uczestnictwo

społeczeństwa obywatelskiego, dialog społeczny, gospodarkę o obiegu zamkniętym i łańcuchy wartości, przy czym wszystkie te elementy wpisują się w obecną politykę handlową UE¹⁰.

Komisja będzie nadal uczestniczyć w procesie wdrażania umowy realizowanym wraz z państwami Ameryki Środkowej oraz zajmować się wszelkimi kwestiami dotyczącymi wdrażania umowy podnoszonymi przez przedsiębiorstwa, obywateli lub inne zainteresowane strony. Komisja wzywa w równym stopniu państwa członkowskie UE i Parlament Europejski do kontynuowania aktywnego zaangażowania w ten proces.

¹⁰ Zob. dokument programowy „Handel z korzyścią dla wszystkich” (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153846.pdf).